

דרום אמריקה - סיפור מסע X

ההגעה לטואיצ'י והחזרה (?) משם

היום, יום שני, 16/4/90, הגענו לג'ונגל הטואיצ'י. סוף סוף מקום המתיישב עם התדמית הפראית של דרום אמריקה - לא עוד קרחונים, הרים, אגמים שוויצרים או ערי בירה מפוארות כדוגמת בואנוס איירס או ברזיליה, אלא ג'ונגל פראי אמיתי, ולא סתם ג'ונגל אלא הג'ונגל של "יוסי והנמלים" כפי שידוע פה בדרום אמריקה יוסי גינסבורג, הטמבל הישראלי שהלך פה לאיבוד וחיבר על כך את הספר המצליח "החזרה מטואיצ'י". אבל ראשון ראשון ואחרון אחרון.

נפרדנו אמש מדון וקאם האמריקאים-אוסטרלים ומאורי וחגית, ואילו היום נפרדנו מרועי - כל אלה מחבורת ה-12 המגובשת מימי לגונת קולורדה, ונסענו לנמל התעופה של TAM, חברת התעופה הצבאית של בוליביה. היינו ארבעתנו + רונן ואילן. טל החליטה ברגע האחרון שקשה לה להיפרד מאתנו ולכן בבוקר התקשרתי עבורה לחברת התעופה לברר אם יש כרטיסים עדיין לטיסה שלנו. אמרו לי שיש ושעל הגברת להגיע מיידית לנמל"ת כדי לקנות כרטיס אם ברצונה להבטיח את מקומה בטיסה של 11:00. משהגענו אנו לנמל בשעה 10:00 ראינו את טל עדיין עומדת ליד הדלפק הריק שם לא היה אף אחד שישרת אותה. מהשהגיע קפטן כלשהו הוא אמר לה ש"אין כרטיסים". בתשובה למחאתנו שאמרו לנו הבוקר שיש, קבלנו משיכת כתפיים. בינתיים הגיעו עוד 4 חבר'ה "משלנו" - דייוויד, גילי, אייל ואיציק וחיכינו ביחד לטיסה ולכרטיס שאולי יתפנה עבור טל. בכדי לזרז את התהליך, הפכה טל את הטבעת שעל ידה כך שתיראה כטבעת נישואין ונגשה עם דייוויד - בעלה לצורך העניין - כדי ללחוץ על הקפטן. רק בהיותנו על המטוס, עם מנועים פועלים, הגיעו שניהם בריצה ועלו על המטוס; זה עבד. אמנם היא שלמה 90 בוליביאנוס ולא 65 כמונו ועל הכרטיס שלה היה כתוב יעד ביניים ולא היעד הסופי, אבל גם הפקידים בנמל צריכים להרוויח משהו מהצד, והם אמרו לה שהכרטיס טוב עד היעד הסופי למרות מה שרשום עליו. אגב - היו מקומות פנויים נוספים על הטיסה!

המראנו. ההמראה היתה מאד "שטוחה" ונמוכה וטסנו מאד נמוך - אך כך רואים יותר ואם מטרסקים - נופלים פחות. ממקום מושבי ניתן היה לראות את גלגלי המטוס, דבר שאף פעם לא ראיתי בטיסה (ומעניין להסתכל עליהם בעיקר בנחיתה). הנוף שראינו בעשרים הדקות הראשונות היה עוצר נשימה - בהתחלה ראינו את הרמה המישורית מאד (ללא שום גבנון או בליטה) עליהם יושבים פרברי לה-פאס, ופתאום הרמה נחתכה והתחיל העמק העצום בו יושבת לה-פאס. הירידה מהרמה לעמק מאד תלולה ומרשימה. היתה ראות נהדרת וכל לה-פאס היתה פרושה לפנינו ומאחוריה ניצב ההר האימתני העצום ועטוי הקרח השומר עליה - האיליימאני. מהצד השני של העמק המשיך נוף פראי מאד של הרים וקניונים עמוקים וערוצים גדולים החרוצים בקרקע. הכל גדול, מרשים ומטיל אימה. כה מוזר לראות עיר ענק במקום שכזה. אני, לפחות, נותרתי פעור פה עד שכעבור 20 דקות הופיעו עננים שכיסו לאט את פני הקרקע. 55 דקות לאחר ההמראה (שהיתה בדיוק בזמן) נחתנו בעיירה בשם אפולו. בחור זה שימש שדה כמסלול נחיתה ואת פנינו קבלה תזמורת צבאית של 8-9 נגנים שנגנה במרץ (!) וחבורת מקומיים שעמדו מאחורי הגדר ונראו כמחכים למישהו אבל לא נראה שהגיע אותו המישהו כי הם המשיכו לעמוד שם גם כשהמראנו שוב. אנו ירדנו למטה, משועשעים מהמקום המצחיק ומהתזמורת ואפילו שאלנו את מפקד התזמורת (קצין) מה עוד הם יודעים לנגן. לבקשת חלק מאתנו הם נגנו את השיר המבחיל של הלמבדה בביצוע מעורר חלחלה עוד יותר מהדבר האמיתי. משסמנה לנו הדיילת בידה שעלינו לשוב למטוס, נפרדנו מהתזמורת ומהמקומיים, עלינו והמצאנו. טסנו עוד כחצי שעה מעל נוף של ג'ונגל צפוף מאד עד ליעד הסופי - רורנבקה (או כפי שמבטאים בבוליביה ז'ורנבקה). גם כאן היה נמל התעופה סמלי ומסלול הנחיתה היה משטח עשב אבל שום תזמורת לא קבלה את פנינו הפעם. מה שכן - כבר בזמן הטיסה החלו הדיילת והקפטן לעשות צרות לטל, שבכרטיסה היה רשום אהולו ולא רורנבקה ודרשו עוד 50 בוליביאנוס (כלומר, בסה"כ 140 במקום 65!) ורק סצינה דרמטית, דמעות וסיפור על ילדים חולים המחכים לאבא ואמא הורידו אותם מהרעיון. האמת היא שהחוצפה שלהם באמת עברה כל גבול וגם מתוך ה-90 ששלמה כבר טל שולשל שלישי לכיסם של פקידים מושחתים.

טל ויתר הארבעה נסעו במשאית קטנה ל"עיר" ואנו חיכינו למשאית שתחזור, כיוון שזה היה כלי התעבורה היחיד לעיירה. בינתיים התקלפנו מבגדינו והזענו כהוגן כיוון שירדנו לגובה 260 מ' מעל פני הים והחום והלהות הזכירו את תל-אביב בימיה הגרועים ביותר. בסוף חזרה המשאית הקטנה ואנו העמסנו את עצמנו ומטלטלינו מאחורה ופינינו מקום לאינדיאנית זקנה נוספת. הנהג עמד בחוץ וחכה. "למה" שאלנו והוא ענה שלעוד נוסעים. אנו לא הבנו היכן ניתן לדחוף עוד נוסעים אבל משנדחסו עוד 4 מאחורה - הבנו שהכל אפשרי. עד מהרה הגענו ללב העיירות הטובלת בצמחיית ג'ונגל עבותה ורחובותיה הלא סלולים ממש מקסימים. החמישה שהגיעו לפנינו כבר הספיקו לדבר עם המדריך היחיד בעיירה - טיקו - ולהשיג מקום במלון. לאחר תום "הסגירות", הביורורים, קניית כרטיסי אוטובוס חזרה ללה פאס (חלק החליט לחזור

באוטובוס וחלק בטיסה) וההתמקמות בחדר המלון המרושת מאימת היתושים, יצאנו לשוטט במקום. היה ממש מעניין ונחמד להסתובב במקום וקשה היה להתנתק מהמחשבה שאנו בברזיל בשל הנוף המאד ברזילאי. נאלצנו להתרגל לחום, ללחות וליתושים הנוראים שהחלו לאכול אותנו. אגב אוכל - לטיקו ולאחיו לולו, שהם שני המדריכים, יש מסעדה צפה על פני הנהר שם אכלנו ארוחת צהריים נוראה שסבבה סביב סולית בשר צמיגה ולא-לעיסה. שם זכינו להתקל בספר "החזרה מטואיצי" של יוסי גינסבורג. למי שלא קרא - מדובר בבחור שטייל בדרום אמריקה ב-81 והיה חכם מספיק לצאת לטיול בג'ונגל על גבי רפסודה עם אמריקאי, שוויצרי ואוסטרי (שהיה פושע נמלט) ללא שום ליווי. הם הלכו לאיבוד בג'ונגל המפלצתי לאחר שרפסודתם התהפכה. הבחור האמריקאי (שמו קווין וכיום הוא נשוי לישראלית וחי בארץ) הצליח להינצל, להגיע לישוב ולהזעיק עזרה. כל כוחות הבטחון הוזעקו וטיקו (המדריך שלנו) הצטרף לצוות החיפוש. יוסי נמצא מסמורטט ותשוש לאחר שבמשך שבועות בידודו הוא אכל קופים ונאכל ע"י נמלים טורפות. שני האחרים נעדרים עד היום. יוסי חזר לארץ ופרסם ספר על מעלליו וב-88 הוא חזר לכאן והעניק עותק מהספר בהוקרה לטיקו. שאלתי את טיקו אם הם עדיין בקשר והוא אמר שכן - רק לפני שבועיים הוא קיבל מכתב ממנו. על כריכת הספר כתוב שיוסי נשוי ואב לבת. טיקו עדכן אותי שהבחור כבר גרוש (הוא התעקש לאכול קופים גם בבית?), חי בלוס אנג'לס ומנסה לעשות סרט מספרו...

בערב יצאנו לאכול; אחרי שהתישבנו בשתי מסעדות חזרנו למסעדה הראשונה (מדוע? סיפור ארוך) והזמנו מה שהזמנו. הנער הסתבך מאד בשומעו את בקשתנו הפשוטה והיה צריך להתיעץ במשך דקות ארוכות עם הבוסים שלו שישבו בצד ולא הזיזו ת'תחת. הבוליביאנים מסוגלים לשגע פילים באיטיותם ובכבודתם (וזה אולי הסיבה מדוע אין פילים בבוליביה). בינתיים סיפקו לנו בידור שני שיכורים שהיו במסעדה ודיוויד וגילי (שניהם כל כך מצחיקים!!!). השיכור הראשון פשוט ישן על השולחן ונראה כגוש אבן. השני, לאחר שליטף את גילי (כדי להסיר אי הבנות, גילי זה הוא ולא היא) התישב לאכול וזה היה מחזה מעורר חמלה וצחוק: מדי פעם הוא תקע את המזלג במפה ולא בצלחת והכניס אותה לאף ולא לפה ועד מהרה היה השולחן מבוולגן לחלוטין. אנו לא יכלנו להתאפק ונחנקנו מצחוק, אבל השיכור בשלו. כקינוח להופעה ולארוחה שימש קטע החשבון המסורתי שבו צריכים להסביר למלצר שאנחנו למדנו חשבון, ושהוא - כנראה - לא.

20/4/90

חזרנו! חזרנו מהטואיצי לפני כשעתיים ואני כבר מתיישב לספר. ובכן, ביום שלישי בבוקר הגענו למסעדתם של טיקו ולולו שעל נהר הבני לארוחת בוקר וליציאה לטיול. הארוחה סבבה סביב עוגת שיש יבשה אך טעימה (בטעם ביתי), קולה וכדור כלורוקין (הרעל שיש לקחת נגד מלריה, שלפי טיקו מוגרה מהאזור לפני עשר שנים, אבל ליתר בטחון...). הסירה בה שטנו היא קנו ארוך מאד וממונע. הצידוד הועמס וכך גם אנחנו ואנשי הצוות: לולו - המדריך הראשי, שהיה ממונה על השיט והיה לבוש במדי צבא ובכובע קומנדו וסביב מותניו היתה שרשרת כדורי צייד, כך שביחד עם זקנו ושן הזהב הוא נראה כמהפכן דרום אמריקאי; אנו קראנו לו גנרל לולו; השני בחבורה היה לזרו - אינדיאני נמוך קומה, שרירי ומוצק בן 47, חמוד ובעל חוש הומור; כולנו התאהבנו במדריך החמוד הזה בעל הקסם המיוחד; היו גם אייסרו - הבכור בין 11 בניו של לזרו, ואחייניתו של לזרו - אסטלה - עלמת חן כבת 20, חייכנית ונאה, ששמשה כטבחית, ונהנינו מאד מתבשיליה. כפי שאתם רואים - אהבנו מאד את ארבעתם והאווירה היתה נפלאה. אמרו לי שאני ירדתי בסיפורי חזק מדי על הבוליביאנים עד כה. שטויות - כל מי שירדתי עליו, הרגזו את כולנו ובהחלט הגיע לזו! בגלוייה שכתבנו לרפי, העברתי ביקורת חריפה למדי על הבוליביאנים וחיים כתב שהייתי רך מדי כלפיהם ושהם הרבה יותר גרועים. אז בקיצור - פה פגשנו בוליביאנים נפלאים שבא לכולנו לחבק אותם ובכלל יש עוד בוליביאנים נחמדים מאד (כמו אדוארדו מהמכרות) בניגוד למעצבנים שכבר סיפרתי עליהם.

השיט בנהר הרחב היה פשוט נהדר וכך היה גם מזג האוויר וריכוז היתושים באויר. כעבור כשעה הגענו למזלג נהרות ועברנו מנהר הבני לנהר הטואיצי. מקרה הביש של יוסי קרה בסמוך למפל שוצף שנמצא מרחק שעות הפלגה נוספות במעלה הטואיצי קרוב יותר לעיירה אהולו. המשכנו להפליג במעלה הנהר, נגד הזרם החזק (מאד, מאד!) ועצרנו ליד בית שם ירדנו וקטפנו עשרות פומלות אדומות ועסיסיות שליוו אותנו לאורך כל הטיול. בשעות הצהריים, בשיא החום, הגענו למקום בו לנו - קטע חוף רחב עם חול ק, שם כבר עמדו קנים כבסיס לאוהלים רחבים. הרביעיה הקימה במהירות את שלושת האוהלים, כאשר קליפות חזקות מאד של עצים (או קנים) שמשו כחבלים. אנו טבלנו בינתיים במי הנהר הקרים והחומים (מהסחף הרב שהם נושאים) והשתדלנו להשאיר באותו מקום ולא להיסחף בחזרה עד רורנבקה בזרימה המדהימה. לאחר שתיית תה וקפה יצאנו עם לזרו לסיור רגלי באזור: עד מהרה נאלצנו לחצות פלג של הנהר והלקנו התחיל להתקלף מהנעליים ומהמכנסים כדי לא להרטיבם. מעט לאחר מכן הבהיר לנו לזרו שזה מיותר כיוון שהמוטיב של חציית מים עמוקים יהיה מרכזי מאד בסיור הקצר ואכן חזרנו עליו שוב ושוב כל כמה דקות, כך שחזרנו מלאי בוץ ומים - כולנו (גם

אלה שבפעם הראשונה עוד חסו על נעליהם). בדרך ראינו עקבות במבי, עקבות טפיר ענק שמשקלו הוערך ע"י לזרו כ-180 ק"ג ודשדשו פעמים רבות בבוץ עמוק מאד. היה מקום בו ברגע שהנחנו את הרגל על הקרקע היא רעדה כולה בגלים, כמו מיטת מים שהתישבו עליה! בסוף חזרנו לנהר הראשי ולולו ואייסרו שיצאו בסירה לדייג אספו אותנו בדרכם חזרה למאהל. ארוחת הערב כללה את הדגים שנידוגו שהיו מלאים ב"קוצים" שפגמו בהנאה מהם. לאחר מכן, בלילה בהיר תחת שמיים זרועי כוכבים, יצאנו לדרך: לאחר הליכה קלה דרך סבך הג'ונגל הגענו למקום נמוך יותר על הנהר ושם ניסינו לדוג דגי ענק שהפתיון עבורם היה נתחי הדגים של ארוחת הערב. הדייג נחל כשלון חרוץ בשל כשרוננו בזריקת חכה וגם בשל השפל בנהר. מאוחר יותר בלילה, בזמן שלגמנו שוב תה וקפה, חזרו לולו ואייסרו עם ארוחת הצהריים והערב הבאות שלנו: ארמדילו, אשר חור ענק פילח את שריונו ליד הראש וחיה מוזרה אחרת שנראתה כמו נמייה גדולה ואת שמה לא הבנו. מראה החיות המנוקבות לא היה מעורר תאבון.

בבוקר, בסביבות 06:30, זכינו להשכמה לא נעימה: החלה סופת גשמים נוראה שהעיפה את אחד מהאוהלים לחלוטין והבריחה את יושביו לאוהל שלנו. היה צורך לרוץ ולהציל את הבגדים הרבים שתלו בחוץ לייבוש על כל קנה ועץ בסביבה. כמות הרטיבות, הבוץ והלכלוך היתה רבה (מדי). המשכנו לישון עד שעה מאוחרת. הסופה נחלשה וגברה חליפות אבל לא פסקה עד שעות אחה"צ כך שהיום עבר במאהל בארוחות, במשחקי קלפים, בקריאה, בכתיבה, בהאזנה למוסיקה וכו'. בשלב מסוים הגיעו ציידנו - לולו ולזרו - עם במבי גדול כפות ברגליו למוט עץ, כשראשו למטה באותה תנוחה של שני המרגלים שחזרו עם אשכול הענבים מכנען. גם הבמבי הצטרף לתפריט ועד מהרה הופשט עורו והוא נקצץ. גופו היה מנוקב אף הוא. אני החלטתי שבשר צייד ממש לא מעורר את תאבוני ובימים אלה שימשתי עמית לרונן הצמחוני בעוד כל השאר מתענגים על סוגי הבשר החדשים והמקוריים. אגב - אחד משללי הציידים היתה חיפושית ענק שחורה ומכוערת בגודל אגרוף גדול, שספקה לנו עיסוק משך זמן רב. בערב היו כאלה שהצטרפו למסע הצייד (אלה שלא נרתעו מנעילת הנעליים ספוגות המים) וטענו שראו נמר במרחק של מאה מ' מהמאהל. למחרת קבלה טענתם משנה תוקף, כשראינו את עקבותיו בדרכו לנהר לשתות.

הנמר הזכיר לי שוב את היתושים הנוראים! רגלינו העידו כאלף עדים על אכזריותם של היצורים הקטנים הללו שהותירו בנו כל כך הרבה נקודות אדומות. מדי כמה דקות פלט מישוהו מאתנו צרחת נוראה והחל לגרד בהתקפת אמוק את רגליו, בזמן שהאחרים הצבועים מטיפים לו מוסר שאסור לגרד (כעבור שניות אחדות הם בעצמם הניחו את ידיהם על רגליהם שלהם וגרדו במרץ, עד זוב דם - במלוא מובן המילה!). קוצצי הציפורניים עבדו שעות נוספות, אבל הגירודים נמשכו גם באצבעות נטולות הציפורניים. כל התכשירים דוחי היתושים התגלו כמצחיקים והנוזלים האמריקאים והמשחות התאילנדיות שנועדו להקל את הגרוי שלאחר העקיצה השפיעו בעיקר באופן פסיכולוגי ולדקות בלבד. ההתפרצויות של "אני לא יכול יותר" נמשכו ועדיין נמשכות.

בבוקר היום השלישי לטיול יצאנו לסיור רגלי בשתי קבוצות. שישה הלכו עם לזרו והחמישה הנותרים עם אייסרו ולולו, בעוד אסטלה נשארה במאהל להכין ארוחת צהריים. הסיור נערך בלב הג'ונגל בנופים פנטסטיים ומעוררי התפעלות. הצמחייה מאד סבוכה וגבוהה והאדמה רטובה ומרופדת במצע של עלים וענפים רקובים. מדי פעם חצינו פלג מים קטן, ולרוב באזורים אלה היה צריך מאד להזהר שלא להחליק על הבוץ הרטוב. מכל עבר שומעים כל הזמן ציוצים וצווחות שחוזרים ומזכירים לך שאתה אכן בג'ונגל אמיתי. ראינו תוכים צבעוניים וציפורים אחרות, חרקים מוזרים כטרמיטים, נמלי אש ("הנמלים של יוסי"), מרבי רגליים ענקיים ואף חלזון ענק כתפוז שהיה דבוק לענף. בשלב מסוים היטו לולו ואייסרו אוזן והקשיבו בקשב רב לציוצים. לאחר כעשר דקות הקשבה, כשאנו כורעים ברוך, הם החליטו שכדאי שנלך לכיוון הקולות בשקט רב. משהגענו למקום ראינו להקה גדולה של קופיפים שקפצו בין צמרות העצים הגבוהים ברעש רב לכיוון פנים הג'ונגל, עד שכעבור דקות מספר הם נעלמו.

לולו ואייסרו דאגו גם לארוחת הצהריים וצדו ביריה אחת עוף ביש מזל. לזרו, בקבוצה השניה, צד שני עופות אחרים, גדולים יותר (עופות שמשמיעים צווחות בעוצמה אדירה). אבל כסיפתח לארוחה, כרתו לנו לולו ואייסרו ענפי עץ שספגו בתוכם כמות רבה של מים ושתינו את הקילוח הדק שזרם מהם. אח"כ הם כרתו לנו חתיכה מגזע ענף דקל וקילפו אותה שכבה אחר שכבה עד לליבה הלבנה והטעימה (למרות שצלי בקר או כבד עוף ברוטב על יד זה היו יכולים לשפר לאין ערוך את הטעם). אגב - לגבי ענפי העץ שהכילו מים: אם טועים בזיהוי העץ ושותים מים מעץ אחר התוצאה עלולה להיות קטלנית.

באותו יום עברנו למאהל אחר במעלה הנהר (ופגשנו בדרך את טיקו - אחיו של לולו - שיצא עם קבוצה אחרת) ובערב יצאנו עם לזרו לצוד תנינים! כמובן שלא יצאנו מצוידים בחבלים ובצילצילים, אלא פשוט הלכנו אחרי המקצוען שזיהה

מרחוק בפנסו את נצנוץ עיני התנין. לזרו ניגש לשפת הנהר, הוריד את מכנסיו ונעליו ונכנס בזהירות ובשקט למים כשהוא ממשיך להאיר בפנסו על עיני התנין בזמן שאנו עוקבים אחריו במבטים משתאים ושואלים. פתאום הוא התכופף במהירות ושלף בידו השנייה את התנין הקטן מהמיים! הוא כמובן זיהה מרחוק שיש לו עסק עם תנינון ולא עם אחד מהוריו ו"היפנט" אותו בפנסו. התנינון היה קפוא מפחד ולא זז בכלל, גם כשעבר מיד ליד. הוא נשאר משותק גם כשהורדנו אותו לקרקע ורק קולות עידוד הקפיצו אותו והוא חזר בטיסה למים.

ביום האחרון יצאנו לחטוב גזעי עצים, לקלוף אותם מקליפתם ולהרכיב רפסודה ע"י קשירתם ביחד באמצעות אותם חבלי ג'ונגל שהם קליפות קנים או משהו כזה וחוזקם הוכח שוב. רוב העבודה בוצעה ע"י המומחים ואילו אנו הועסקנו בעיקר בסחיבת בולי העץ, קילופם וצפייה בשאר השלבים. לאחר ארוחת צהריים שעיקרה היה דג שפמנון ענק שנתפס באותו בוקר ובשרו היה רך, טעים להפליא וחסר קוצים - יצאנו לשיט בחזרה במורד הנהר לרורנבקה. התחלקנו לשתי קבוצות והקבוצה הראשונה בה היו דיוויד, טל, חיים, אילן ואייל יצאה על הרפסודה בזמן שאנו ליוונו אותם בסירה. השייט היה רגוע למדי אבל מדי פעם היו קטעי מערבולות בנהר שהוציאו את הרפסודה קצת משלוותה. היה קטע מצחיק בו נסחפה רפסודתם במהירות לעבר הגדה (שהיתה תלולה כקיר) וחמישתם ישבו בהיכון עם מוטות הבמבוק ששמשו כמשוטים, שלופים לכיוון הקיר, כדי להדוף את הרפסודה בחזרה. מקומי ששט בסמוך עם הרפסודה שלו שהיתה מאד מסוגנת ויפה, זכה לקבל את דיוויד שעצר אותו בקריאות "טקסי!", עבר אליו ובידר אותו במשך שעה ארוכה. באחד המקומות הנמוכים בנהר ירדנו מהעירה להתרחץ ולהמלט מהחום הנורא ושם החלפנו את הפיקוד על הרפסודה. אזור המערבולות הראשון שלנו תפס אותנו לא מוכנים אבל לימד אותנו לקח חשוב ששירת אותנו לכל אורך הדרך - שהמשוטים מיותרים למדי והזרם תמיד יקח אותנו לכיוון הנכון, גם אם נדמה שאנו מתהפכים או נסחפים לגדה. כך עברה הדרך בשלווה נפלאה ויכולנו לשכב על הרפסודה כשהמים מלטפים אותנו מלמטה והנוף המלהיב של הג'ונגל מלווה אותנו. היו אלו שעתים של כיף פנטסטי למעט כמה שניות אימה בהן גילינו שאנו נסחפים במהירות לעבר גזע עץ עצום שנפל ושכב בצורה אופקית חצי מטר מעל המים, בנתיב הסחפותנו, והדרך היחידה להמלט מעונשו היתה להשתטח על הרפסודה ברגע האחרון ולעבור מתחת. לפני החיבור של נהרות הטואיצ'י והבני, שם יש מערבולות חזקות למדי, נטשנו את הרפסודה וגם השייט הבווד נטש את רפסודתו היפה ועלינו כולנו לסירה שהובילה אותנו לעיירה. שם, במסעדה שעל הנהר, אכלנו ארוחת ארבע טובה, שילמנו לחבר'ה הנהדרים ונפרדנו מהם. זו היתה חוויה אדירה וכתבנו להם בפנקס שלהם ש"נחזור שוב ושוב"...

2/5/90 - 6/5/90

אנו כבר בפרו ומזה שבועיים לא כתבתי מפאת חוסר זמן (וחשק), אבל כבר הצטברו המון סיפורים שיש לספרם. אני מקווה להדביק בשוונג את הפער, אבל זה יקח הרבה זמן.

למחרת חזרתנו מהג'ונגל לרורנבקה, נפרדנו טל, איציק, רונן, מיכל, חיים ואני משאר החמישה שהעדיפו לטוס בחזרה ללה-פאס. הטיסה שלהם היתה רק למחרת בשעות אחה"צ ועלתה פי 3 מהאוטובוס שלנו. אמנם המחיר היה שיקול, אך הוא התגמד לנוכח אי רצוננו לשרוף יום וחצי באותו חור חביב בהמתנה לטיסה ורצוננו להגיע ללה-פאס מוקדם ככל האפשר. האוטובוס שלנו היה אמור לצאת ב-13:00 ולהגיע למחרת ב-06:00 בבוקר ללה-פאס, 10 שעות לפני הטיסה - 10 שעות חשובות. אבל במקום שבזה יסתיים הסיפור על הנסיעה, סיפקו לי קברניטי האוטובוס סיפור ארוך ומתיש שכבר החבר'ה פה מחכים לקרוא אותו. היתה זו נסיעת האוטובוס המבעיתה ביותר שהיתה לי מעודי: 13 (!) שעות של סיוט מתמשך שאת שיאו המדהים אתאר מיד.

לאחר הפרידה הנרגשת וסוחטת הדמעות (דיוויד עשה סצינות) מהחמישיה, עלינו על האוטובוס וחיכינו חצי שעה עד 13:30 כדי שתועמסנה כל הצולות וכל הסחורות שבעיירה ותסתומנה את המעברים. צולות, אגב, הן אותן נשים אינדיאניות בלבוש המיוחד והצמות שתארתי בתחילת סיפורי "המעבר לבוליביה". ובכן, בטרם נסענו יותר מחצי שעה זכינו לעצור בפעם הראשונה: הסיבה היתה משאית גדולה שנתקעה במעבר שקע עמוק בדרך העפר ובכך מנעה מאתנו לעבור. המשאית סבלה ממגוון בעיות ממחסור בדלק, דרך סטרטר דפוק ועד מנוע לא מכוון. אבל הבוליבינים סבלו מאדישות, אטימות וטמטום אין קץ. להביא דלק מרכב אחר? לא! שכל 40 האיש שעמדו וצפו בעיניים מטומטמות במחזה יתגייסו לדחוף אותה? לא! להסיט אותה מהדרך שלפחות הרכבים האחרים יוכלו לעבור? לא! שמישהו מהנוסעים המעוכבים, למעט הישראלים, יהיה בכלל אכפת לו מכך? לא ולא! כל הצעה שניסו החבר'ה להציע (אני נשארתי באוטובוס לשמור על הציוד) נדחתה. בסוף נפתח מכסה המנוע ושניים ניסו להתניע את המשאית ע"י כבלים והמשאית קפצה בכל התנעה כזו 5 מטר קדימה. אבל היה זה שיפוע ולכן, לאחר כל כזו קפיצה, המשאית הדרדרה אחורה בחזרה לשקע ממנו ניסו לחלץ אותה! מה ממציא לנו המוח הבוליביאני? בכל פעם שהמשאית קפצה 5 מטר, זרקו תחת גלגליה אבנים כדי לגרום לכך שהיא תדרדר אחורה רק 4 מטר. כך - במאמץ עליון, אט אט ובסיכון נפשות המתניעים וזורקי האבנים, הוצאה

המשאית מהבוץ (וכמובן שהיא לא הוסטה הצידה כדי שנוכל ליסוע תוך 10 דקות, אלא היא קודמה קדימה במסלול הנסיעה כדי להמשיך ולעכב את כל טור המכוניות). יותר משעה ארך הסיפור שהיה יכול להיגמר בדקות ספורות. נוסעי האוטובוס כלל לא חשבו שאפשר אחרת. נראה לי שהם אף הופתעו שהסיפור נגמר בכל כך מעט זמן. אך כאלו הם הבוליביאנים - טפשים עד אין קץ, שאננים עד כדי להרתיע וחסרי מוטיבציה. קטילה אישית מוגזמת במקצת? בהחלט לא! טוב שחיים שהיה נוכח שם כל הזמן לא כתב על כך (נראה לי שהוא היה הרבה יותר בוטה) ובכלל - חכו להמשך. זה היה סיפתח חביב לסיטו של החל.

באוטובוס היו נהג, מכונאי עוזר נהג שהיה דמות חביבה מאד שלדברי חיים רק בזכותו אנו לא תקועים שם עד היום, והיתה צ'ולה (זוכרים? אינדיאנית צבעונית) שנשאה בתפקיד אחראי כלשהו מסתורי למדי. היא לא הפסיקה לדבר, לתת הוראות לנהג, לקפוץ ממקומה בחזית לכל מיני מקומות אחרים ולרדת עם המכונאי למטה ולטפל בכל התקלות שקרו בכל פעם. הנוסעים אמרו לנו שהיא לא פחות מאשר המכונאית הראשית או משהו כזה! מה שכן, היא שלטה בטייפ הצרחני ושמה שם כל הזמן קסטות בוליביאניות. מוסיקה בוליביאנית אותנטית היא דבר יפה מאד ועדין. מה שהגברת שמה בטייפ היה מוסיקת פופ שאין אפשרות לתאר במילים כמה שהיא נוראה. שמעתי מוסיקה גרועה בחיי אבל כזה דבר מחריד, צווחני, חסר טעם ומעורר בחילה לא שמעתי מעודי. כולנו כמעט יצאנו מדעתנו בשל העינוי. משהגיע שיר הלמבדה, שכבר ציינתי שאני מתעב אותו, נשמתי לרווחה. משהמשיך הסיט גם בערב, כשרצינו לישון, ניגש רונן פעם אחר פעם לצ'ולה וביקש להנמיך את העונש; אך היא או שסירבה, או שהנמיכה לדקות ספורות, או שהחליפה קסטה למשהו גרוע יותר. בחיי, צריך לשמוע כדי להאמין.

בינתיים נגררנו לשיחה עם הסובבים אותנו שהתעניינו לשמוע מאיפה אנחנו ואם אנו מאמינים בישו (עשרים פעם הסברנו להם שלא והם לא קלטו!). הם גם התעניינו אם אנו נשואים; כשענינו בשלילה, הם הציעו לנו להתחתן בבוליביה עם אחת מהנערות היפות שלהם. פה בכלל נחנקנו, כיוון שהבוליביאנים משני המינים, הם בנוסף לכל הצרות, נמוכים ומכוערים בצורה מוגזמת! מה לעשות, אבל זה ככה. הגברת החטטנית שהציעה לנו את ההצעה בצחוק צרוד מסיגריות, המשיכה לעשן בשרשרת, לדבר בקול עורב ולצחוק ואנו הבנו שפשוט נפלנו ונצטרך איכשהו לעבור את זה. אך לא ידענו עד כמה עמוק נפלנו!

בשעה 23:00 קרה הדבר. היינו לאחר ארוחת ערב (גם שם היה סיפור, אבל למה להעמיס) ולאחר צחצוח שיניים. הטייפ קצת נחלש וחשבנו שנוכל להעביר את הזמן בניחותא עד 08:00 בבוקר אז, להערכתנו, היינו אמורים להגיע ללה-פאס. שמענו רעש עמום ומבשר רעות והצ'ולה, מפקדת האוטובוס, צרחה לנהג שיעצור. היא ירדה עם פנס למטה ביחד עם המכונאי האחר ואנו חשבנו שזו סתם עוד תקלה ותוך כמה דקות נמשיך. אך העסק נמשך ונמשך. לא היה ברור מה טיב התקלה ומה חומרתה אך לאף אחד זה לא היה איכפת. בשלב מסוים כבר נרדמנו והיה ברור שהלילה יעבור בלב המקום שכוח האל בו נתקענו. בשעה 03:00 לפנות בוקר יצא המכונאי ברגל לישוב הסמוך וחזר כעבור הרבה מאד זמן (לא ברור לי כמה, כי היינו רדומים) עם חלק חדש שהסתבר כלא טוב. המסכן יצא לדרוכו שוב! השמש זרחה ואין שום רמז לפתרון באופק! אנו ארגנו ארוחת בוקר (רונן תמיד מוכן ויש לו גזיה, סיר ומצרכים בהיכון) ואילו המקומיים המשיכו לשבת או לישוטט באזור (היפה) בשאננות. הדבר היחיד שהטריד את אחת מהם, אותה גברת צרודה מאמש, שעל החברה לדאוג לארוחת בוקר לנוסעים. הצ'ולה הרגיעה אותה ש"אאוריטה" (מילה שמשמעותה "עכשיו-צ'יק" או משהו כזה) הכל יהיה בסדר. "טרנקילו" (היי רגועה). אנו כבר ידענו שכאשר הבוליביאנים אומרים "אאורה" או "אאוריטה" או "אאוריטיטה" (עכשיו, עכשיו-צ'יק, עכשיו-צ'יקונצ'יק) צריכים לחכות שעתיים לפחות; ואם הם מרגיעים אותך במלת הקסם "טרנקילו", כדאי מאד שתהיה עצבני וחסר מנוחה. אני מהרתי להגיע ללה-פאס כיון שדון וקאם אמרו שיחכו לי שאחזור וביחד נצא לטרק בן 3 הימים שהחבר'ה האחרים יצאו אליו בזמן החלמתי. החבר'ה הציעו לי שאעצור טרמפים. אבל תדירות כלי הרכב בכיוון לה-פאס היתה מאד נמוכה ומה שכבר עבר היה או למקום אחר או עמוס פרות מאחורה. בסביבות 10:00 בבוקר חזר המכונאי שוב והבטיח שעוד מעט תיפתר הבעיה. כמובן שעברה רבע שעה ולא חלה כל התקדמות. בדיוק אז צעקו לי מיכל ורונן שיש לי טרמפ ללה-פאס. היה זה ג'יפ ובו היו מאחורה 3 מקומות פנויים. חיים, איציק, אני והמוצ'ילה המשותפת לי ולחיים עלינו במהירות על הג'יפ ונסענו. היה מאחור מאד לא נוח, צפוף וקשה, אבל הג'יפ לפחות נסע. הדרך היתה מפותלת מאד ובאיכות גרועה והנהג צפר כל הזמן כדי להתריע מכוניות שאולי תגענה מעבר לעיקול (והיו כאלו רבות). רוב הדרך היתה בירידה, דבר שבכלל התמיהה אותנו מכיוון שהיה עלינו לטפס יותר מ-2 ק"מ לגובה ללה-פאס ובמשך שעתיים הוא כמעט רק ירד, והרבה. היו פעמיים בהן ממש נחלצנו מהתנגשות במשאית העולה ובפעם השלישית שזה קרה והג'יפ אולץ לסטות שמאלה, נשבר הציר האחורי משמאל ועצרנו. בלהט הסיפור שכחתי לציין כמובן שנעצרנו למלא דלק בעיירה 8 שעות לפני לה-פאס ושעה וחצי לאחר שעלינו על הג'יפ ואז דרש הנהג 20 בוליביאנוס מכל אחד! אנו, התמימים, שחשבנו שטרמפים זה כמו בארץ, היינו המומים מהבקשה, אך יותר מכך - מהמחיר.

20 בוליבינוס ל-9 שעות, בזמן שהאוטובוס עלה לנו 35 לדרך שאורכת (ביום טוב) 20 שעות. לאחר עצבים ומיקוח ירדנו ל-40 לשלושתנו והמשכנו בנסיעה מצוברחים ומעוצבנים עד לאותה תקלה שסיפרתי עליה. היה זה שוב, באמצע שום מקום, בחום היום והנהג והברו החלו בתיקון המאולתר ומעורר הדאגה. אני הודעתי לחיים ולאייציק, לאחר שראיתי אותם מעבירים ברגים מגלגלים אחרים, שלכזו פצצת זמן אינני עולה. טרם שילמנו להם ולכן יכולנו לעבור לטרמפ אחר משם. חיים ואייציק שאף הם חסו על חייהם הסכימו אתי.

כל רכב שעבר ולא עצר הותיר אותנו בתוך ענן אבק סמיך. פתאום ראינו מרחוק אוטובוס ומשהוא התקרב מספיק זיהינו שזה האוטובוס שלנו, שחידש ימיו כקדם. סימנו לו ביד שיעצור. לא עצר. סימנו לו ביד ובקפיצות שיעצור. לא עצר. סימנו לו ביד, בקפיצות ובצעקות שיעצור. לא עצר. סימנתי לו ביד, בקפיצות ובצעקות על מסלול הנסיעה שיעצור. לא רק שלא עצר - הוא כמעט דרס אותי והשאיר אותנו מאובקים מאחוריו. היינו בשוק! התעוררתי מההלם והתחלתי לרוץ אחריו ולצעוק "פארה" (עצור!) בכל הכוח. אך הוא אוטובוס ואני אני! למזלי, כעבור כמאתיים מטר עצרו אותו שתי משאיות שטיפסו בכיוון הנגדי והצלחתי להשיג אותו. לא הבנתי מדוע בזמן שרצתי אחריו וצרחתי בכח "פארה", שלשלו אנשים רבים את ראשיהם החוצה, אך רונן, טל ומיכל - אין. איפה הם? משהשגתי את האוטובוס שעקף באיטיות את המשאיות, דפקתי בכוח על הדלת השקופה ודרשתי מהנהג שהוא יפתח אותה. הוא כבר עמד לפתוח לי אך מי הורה לו להמשיך ליסוע? הצ'ולה הזקנה שהתגלתה כחלאה מטונפת (וכעת אני כותב בשיקול דעת מלא!) היא אף צעקה לי לזוז פן האוטובוס הנוסע ידחוף אותי לתהום שמאחורי. אכן - האוטובוס הנוסע דחף אותי אחורה ובנס לא קרה לי דבר. בשלב זה היה חייב האוטובוס לעצור מכיוון שהאנשים באוטובוס (או יותר נכון, הגברת הצרודה והמעצבנת ובעלה, שהיו בסה"כ אנשים טובים) וכמו כן טל, רונן ומיכל שהוערו משנתם ע"י אותה גברת ובעלה (הם פשוט ישנו, זה הכל) הכריחו את הנהג לעצור, למרות פקודות הזונה האינדיאנית (כן, אני עדיין בדעה צלולה). עליתי מעלה, מאובק, עם זקן זיפים בן שבוע ומבט רצח בעיניים וצרחתי על הנהג המפוחד ועל הצ'ולה "פורקה נו פארו?" (מדוע לא עצרת). הייתי אחוז אמוק וצרחתי עליו כמה שניות עד שנזכרתי שאייציק וחיים נשארו מאחור. ירדתי במהירות למטה וראיתי אותם רצים לעברי כאשר חיים נאנק תחת משא המוצ'ילה. רצתי לעזור לו וכשחזרנו לעבר האוטובוס הוא שוב נסע ונאלצנו לזנק עליו תוך כדי נסיעה, כאילו כיבנו באיזה מערבון. בשלב זה כבר יצא קיטור מהאוזניים שלי. הצ'ולה צרחה על הנהג שאין לנו כרטיסים ואין לנו זכות לעלות על האוטובוס למרות שהיא וכל הנוכחים זכרו אותנו היטב. שלפנו במהירות כרטיסים והנהג הראה לה את זה ואמר לה: "ראי, יש להם כרטיסים תקפים"; אך המפלצת בשלה. אני עדין סרבתי להרגע והגברת הצרודה ומיכל הגישו לי משקה פושר לצנן את עצמי. אך איך אפשר היה כשהצ'ולה לא הפסיקה להשתולל וכשבמקומות שלנו ישבו שני בוליביאנים וסרבו לקום. אזרתי את כל הסבלנות שנותרה בי ואמרתי בשקט לשניים: "בבקשה, קומו, אלה המקומות שלנו" (מנומס, נכון?) והראיתי להם את שני הכרטיסים. הם מלמלו משהו מבלי בכלל להרים את מבטם לעברי והמשיכו לשבת. החלטתי שבטח לא שמעתי טוב ולכן חזרתי על בקשתי, אך הם בשלהם. בחיך חושף שיניים הסברתי להם שחבל ליצור עוד בעיות והוספתי בעברית ש"בחיכם, אתם בקושי מטר עשרים, תעופו לי מהעיניים". הם המשיכו למלמל וקיוו שהנודניק השחור והמפחיד יעזוב אותם. כאן התערבה הצ'ולה, התכופה לעברם ואמרה להם שלא יקומו ושיתעלמו מאיתנו! בשלב זה, כשצוואר השרץ היה מתחת ידי והייתי קרוב כל כך פשוט לחנוק אותה, עצר אותי המכונאי החביב שהגיע פתאום משומקום וסימן לי בידיו שאניח לו לטפל בעסק. הוא דיבר בנועם אך בהחלטיות עם המקומיים והבהיר להם בצורה שאינה משתמעת לשני פנים שיקומו. הם קמו בחוסר רצון בולט ואילו הצ'ולה המשיכה לנבוך לעבר המכונאי בזעם שאסור היה לו להתערב בעניינים לא לו. מאין שאבה הצ'ולה הזו כל כך הרבה שנאה כלפינו, לא ברור. האם נעלבה שלאחר חצי יממה נשברנו ועזבנו את האוטובוס? מה שברור הוא, שזו היתה התקרית הכי מרתיעה שקרתה לנו בטיול עד כה והיו באמת שלבים בהם לא האמנתי שזה אכן קורה לי. הודינו לגברת על כך שהיא העירה את חברינו ודאגה לעצור את האוטובוס, אכלנו קצת ממה שהעבירו לנו מאחורה רונן ומיכל ונרגענו אט אט.

לאחר נסיעה ארוכה מאד בת 13 שעות בסה"כ הגענו ב-20:30 ללה-פאס. היינו מותשים! לקחנו מונית למרכז והתחלנו לחפש את חברינו שהגיעו בטיסה לפנינו. אני הגעתי למלון שלנו ראשון ובלובי ראיתי את החמישה + אורי וחגית. מסתבר שגם הם הגיעו באותו רגע (הטיסה התאחרה בשעתים). הפגישה היתה כמובן מרגשת מאד, חיבוקים ונשיקות והסיפורים החלו לזרום בקילוח מהיר. עד מהרה הגיעו כולם ופקידי המלון היו המומים מהרעש האדיר שיצרו 13 הישראלים הרעשניים. לאחר התמקמות בחדרים רצנו מהר למסעדת "הזאב" בטרם מקלחת, כדי להספיק לאכול. בינתיים עדכנו אותי אורי וחגית שדון וקאם עזבו לצ'ילה כיוון שהיתה להם בעיה בהארכת השהות בבוליביה (דרשו מהם במשרד ההגירה כסף רב), אך שהם (אורי וחגית) ישמחו לצאת אתי לטרק ואף יחכו לי יום אחד עד שיסתיימו כל הסידורים שהיה עלי לעשות.

יום המחרת עבר בהמון כתיבה, שליחת דואר, ארוחת צהריים עם אורי וחגית בה תכננו מה לקחת לטרק למחרת ואח"כ בקניות בשוק, באריזות ובישיבה רבת משתתפים. בישיבה החלטנו סופית שהחבר'ה האחרים מחכים לי 3 ימים ואז

ביום ששי נעבור לפרו לשבועיים ואילו ביום ששי שבועיים לאחר מכן נחזור ללה-פאס ונטוס לאיי הגלפגוס. פה היו המון התלבטויות, אבל מכיוון שהבנו שניתן להספיק לראות בפרו, באזור אליו תכננו להכנס, הכל במסגרת הזמן הזו שהקצבנו לעצמנו, אושרה התוכנית פה אחד. היום, ביושבי בפרו לאחר שסיימנו לראות הכל בנחת במסגרת השבועיים ברוטו, אני יכול לאשר שאכן התכנון היה מוצלח. היתה בעיה לגבי 3 הימים שהחבר'ה חיכו לי. הבנות חששו שהן לא תספקנה את כל הקניות והסידורים שלהן ב-3 ימים ואילו חיים חשש שהזמן ימרח לו והוא ישתעמם. בסוף כשהזרתי התברר שהבנות הספיקו פחות או יותר הכל ואילו חיים לא השתעמם ואפילו אמר שהימים עברו די בכיף. בערב החל לרדת פתאום גשם נורא שהכניס אותי לדכאון טרום-טרקי מעצבן, משום שאין דבר נורא יותר מללכת בטרק בגשם.

בלילה לא נרדמתי כלל. ב-03:50 קמתי מחוסר השינה ובהושך התחלתי להתארגן. חיים מלמל לעברי מתוך המיטה החמה "טיול מוצלח" ואני ירדתי למטה לפגוש את אורי וחגית. גם הם נראו לי המומים, כמו שצריך להראות בכאלו שעות נוראיות של טרם-זריחה וספרו לי שגם הם לא נרדמו כל הלילה. השמיים הקודרים, החושך, הקור והרחובות הרטובים מגשם הלילה תרמו אף הם לאוירה העליזה והחיה. הלכנו לשוק שם ערכנו ביום האתמול את הקניות וחיפשנו משאית הנוסעת לכיוון הכפר וונטיליה שם מתחיל המסע. מצאנו משאית במחיר סביר שיצאה כעבור עשרים דקות. בינתיים ישבנו ב"דוכן צהבת" (דוכן של צ'ולה אינדיאנית, כאמור), צפינו בשוק ההומה אדם ובמשאיות הפורקות וטוענות סחורה ושתינו כוס תה ענקית. הצ'ולה לא שכחה להזות מעט תה על הרצפה כחלק מפולחן הפצ'ממה (אלת האדמה). זוכרים שבנסיעה ללגונה קולורדה שני הנהגים קיימו אף הם פולחן זה? כמו כן, עוברי הלמה המיובשים הנמכרים בשוק המכשפות בלה-פאס משמשים, כפי שכבר למדתי, כקורבן לפצ'ממה. כל זה בא להבהיר לכם שוב, באיזה סוג של ארץ מדובר.

עלינו על המשאית מאחורה, התישבנו על רצפת העץ והתחלנו בנסיעה. היה קר מאד וככל שהמשכנו ליסוע נהיה יותר ויותר קר. שמחנו לפחות שלא דחוס אך עד מהרה התגלתה המשאית כרכב מאסף ובכל כמה זמן הועמסו עוד ועוד צ'ולות עמוסות בשקים (ובחלקם היו ילדים קטנים...) למרות שהיה כבר ממש דחוס. אגב, בנסיעה זו הסבירה לי חגית שהשם צ'ולה הוענק לנשים אלו ע"י הכובשים הספרדים וכמו כן הלבוש המיוחד שלהן מהכובע המצחיק והצמות הקלועות ועד לשמלה הקצרה ולשל, היה לבוש שנכפה עליהן ע"י הספרדים בכדי להבדילן. אני שהתרשמתי מאד מהדרך בה לבוש מסורתי נשמר אף בסוף המאה העשרים נדהמתי מכיוון שזהו, לפיכך, לבוש משפיל ומפלה והן שומרות עליו. גם זה מתקשר לאדישות הנוראה ולנמיכות הרוח של העם הזה, לדעתי. כמו גם האופן בו נגסו המדינות השכנות בשטחה של בוליביה במאה שעברה והותירו אותה ללא מוצא לים, מבלי שהבוליביאנים יגלו התנגדות רצינית.

השמש עלתה בינתיים ומקום מושבנו על הרצפה צפינו בצוקים האדירים והמדמהים בצורתם שהדרך עברה ביניהם. משעמדנו גילינו שהרבה יותר קר, אך הנוף אף הוא יפה בהרבה. כעבור שעה וחצי ירדנו בכפר ונטיליה הרדום, שילמנו לנהג, בררנו מהו השביל שהיה עלינו לקחת והלכנו. הדרך מתחילה בשעה ורבע של טיפוס קל לעבר כפר אחר. הגענו אליו בסביבות 09:30 בבוקר ושם שכרנו חמורים להמשך הדרך: בשלוש השעות הקרובות היה צפוי לנו טיפוס קשה עד ל"פס" (pass) בגובה של 4700 מ'. "פס" פרושו מעבר בין שני הרים, אוכף, ויש בהמון טרקים בדרום אמריקה כזה מין פס אימנתי. בפיינה בצ'ילה, במסלול ההיקפי אותו לא עשינו, יש פס איום ונורא שמטפסים אליו ומלמעלה נגלה פתאום נוף מרהיב. גם בטרק מקביל בפרו יש פס מפחיד. בקיצור, זהו מושג המציין בקרב המוצ'ילרים (ולאו דווקא הישראלים) שיא של מאמץ טיפוס קשה מאד ממנו עוברים לירידה (שבמקומות מסוימים היא אף קשה יותר). אנו שכרנו חמור לסחיבת 3 המוצ'ילות לקטע שעד הפס. בא אתנו נער כבן 14 בתור נהג ואנו יצאנו לדרך הקשה.

השמש זרחה והציפורים צייצו ואנו היינו מבסוטים מהשיפור במזג האויר. כמו שהזהירו אותנו החבר'ה, הותקפנו פה ושם ע"י ילדים "בדואים" חמודים (הם באמת מזכירים מאד את הבדואים בלבוש, בהתנהגות, ברגליים היחפות ובלכלוך) שבאו והתחננו "דולסה" שמשמעו מילולית "מתוק" ותכל'ס - "יש לכם סוכריות או וופלים או שוקולד או משהו טעים אחר בשבילנו?" זוהי תופעה שנוצרית הורסת שיניים אך לרוב לא עמדתו בפיתוי והוצאנו עבורם סוכריות (שהכנו מראש). לרוב גם עינינו אותם בתחקורים כגון "למה לי לתת לך" או "מה יש לך בשבילי" או "נו, מה אומרים?" אחרי שנתנו את הסוכריה. הטיפוס, בהתחלה, מתון ולא קשה. שאלנו את הנער להיכן אנו הולכים וכמעט התעלפנו כשהוא הצביע לעבר גוש הרים שענן כהה וכבד ריץ עליו וכיסה שלישי ממנו. "לשם!" אמר הבחורצ'יק בהחלטיות מבלי למצמץ אפילו! אז המשכנו ללכת. כעבור שעה וחצי הגענו לתחילת הטיפוס הקשה שם ביקש הנער שניתן לחמור לנוח וללעוס קצת עשב. לאחר שהחמור התאושש התחלנו בטיפוס הקשה והתחלנו להרגיש את הענן שמסביב. מהר מאד התחיל טפטוף שהפך להצלפות בצד ושלג נוראיות שלא פסקו עד למעלה. רגל שמאל שלי החליטה פתאום לישגר זעקות כאב בעקבות שריר שנתפס. כל זה, יחד עם דלילות החמצן בגבהים אלו של 4400-4700 מ' יצרו תנאים אידיאליים לטיול חביב בחיק הטבע. כמובן שלא ראינו כלום מעבר לעשרה מטר קדימה והערכתו של הבחור ש"כבר מגיעים" התגלתה כמגוחכת. עשרים

דקות לפני הסוף נשבר החמור והנער הוריד מעליו מוצ'ילה אחת, של אורי, והתכוון לסחוב אותה בעצמו. אורי סרב לאפשר לנער לשבור את הגב ולקח את המוצ'ילה על גבו. אני, שהכפפות היו טמונות עמוק במוצ'ילה שלי, איבדתי כל תחושה בידיים. הסיטו הסתיים כעבור שעה וחצי. הגענו לפס המפורסם רטובים, קפואים ורעבים. שלפנו ביסקוויטים והבאנו לנער האומלל שהיה צריך לחזור את כל הדרך. אני הייתי צריך לשלם לו - לשלוף את הארנק מהכיס ולהוציא בדיוק שטר אחד של 10 בוליביאנוס: פעולות מסובכות מאד בידיים משותקות לחלוטין.

התחלנו לרדת במהירות מטה, בירידה תלולה וכעבור חצי שעה פסקו הברד והשלג והיה רק טפטוף קל. ליד לגונה יפהפיה עצרנו לארוחת צהריים. אח"כ המשכנו לרדת לעמק יותר נמוך כדי שנוכל לישון במקום המוגן מרוחות ומקור. משירדנו לעמק הרחב הזה ראינו פתאום מחזה מדהים: ענן עצום שגובהו היה 200-300 מ', הזדחל על הקרקע אל תוך העמק, מאחורי ההר. שניה אחת לפני כן הוא לא היה שם ופתאום אני מסובב את הראש ורואה את הדבר האדיר הזה, מגיח מאחורי ההר במהירות ומתחיל למלא את העמק. זה הזכיר מאד בצורתו, בדרך בה הוא התפשט על הקרקע, במהירותו ובצבעו את ענני העשן הלבן שמפזרים בהופסות רוק. רק שפה מימדי הדבר היו קצת יותר גדולים...

לפי התאור המדויק של חיים ושות' חצינו נהר שעתיים וחצי אחרי הפס ומיד אחריו היתה חלקת דשא עם חורבות, שם הם ישנו ושם גם אנו הקמנו את האוהל. ארגנו ארוחת ערב חמה וטעימה מאד, קפה, עוגיות וכשירדה החשיכה כבר צחצחנו שיניים ונכנסנו לישון. זה היה רק 19:30 אבל היינו הרוגים. היה לנו ברור שלמחרת תזרח השמש ויהיה הרבה יותר מוצלח, ואכן כך היה. רק שלפני כן, בצשך כל הלילה, ירד גשם שוטף.

קמנו ב-07:00. כלומר, אורי קם ואילו חגית ואני פתחנו חצי עין. כשפתחנו עוד חצי עין אורי כבר הודיע שיש קפה מוכן. עד 09:15 הספקנו לארגן דיסט סולת ולשתות עוד קפה ותה ולייבש הכל בשמש הבוקר המוצלחת (אנו עצמנו לא התרטבנו בכלל). אז התחלנו ללכת ותוך כרבע שעה הגענו לכפר הנטוע בלב נוף יפהפה ופסטורלי - הרים נישאים עטויי שלג, נהר זורם, דשא, שמיים כחולים, פרות, עיזים וסוסים מסתובבים להם בתי חימר עטויי רש ושקט אינסופי. שאלנו נערון חביב מתי נגיע לכפר קאקאפי שהיה הכפר הבא בדרך והוא הסתכל בשעונו ואמר לנו שב-11:00 נהיה שם. אנו, שהיינו רגילים להערכות זמן מגוחכות מצד המקומיים, אבל המשכנו לשאול אותם בשביל הקטע, נדהמנו מהערכת הזמן האופטימית, אבל החלטנו להתעודד ממנה ולקוות שאכן נגיע, אם לא ב-11:00 אז ב-12:00. בסוף הגענו לשם לקראת 14:00 כפי שניתן היה לנבא מתאורי החברה והספר שבידינו. לא נורא, המקומי החביב פספס רק בשלוש שעות.

הגובה בו ישנו בלילה היה 4000 מ' וכעת רק ירדנו. כאשר הגענו לגובה 3700 מ' התחילה להופיע צמחית שיחים שהלכה והסתבכה ככל שירדנו והפכה לצמחיית עצים נמוכים ואח"כ לעצים של ממש. עברנו את "קו העצים". אורי וחגית, מהם למדתי הרבה ביומיים וחצי של הטיול, הסבירו לי ש"קו העצים" פרושו קו הגובה שמעבר לו עצים כבר לא מסוגלים לצמוח. קו זה משתנה ממקום למקום. בקו המשווה, קו העצים מאד גבוה, אך ככל שמתרחקים לכיוון הקטבים, קו העצים יורד. כך, בבוליביה הקרובה יחסית לקו המשווה, קו העצים הוא 3500 מ' מעל פני הים, בצפון אנגליה זה רק 400 מ' ואילו בקוטב אין עצים כלל. כל יום לומדים משהו חדש. המושג קיבל משמעות חזותית מאד בטרק זה, שהחל בעליה לגובה 4500 מ', שם יש שלג ואין זכר לצמחיה, וירד עד לגובה 2000 מ' ולאורך הדרך הופיעה צמחיה שהחלה באזור וטחב על האבנים והלכה והתעצמה בהדרגה עד לג'ונגל ("ג'ונגל ה'יונגאס") בסוף. בהסתכלנו על הרכסים שמנגד ניתן היה לראות עליהם בצורה פנטסטית את כל ה"מנעד" הזה במכה אחת. בינתיים יכולנו גם להתפעל מהנוף ומהדרך. הנוף מתואר באותן מילים מוכרות של הרים, נהר שוצף, קניונים וכו' אך הוא היה עוצר נשימה בשל אותה עוצמה ופראיות של האנדים. מדרון שיוורד לנהר יהיה תלול עד מאד, קניון יהיה עמוק בצורה מפחידה והנהר יזרום ברעש מחריש אוזניים. אין חסכנות בשום דבר.

הדרך עליה התחלנו ללכת עוד מיום אמש מהפס, היא הדרך שהעניקה לטרק את שמו: "דרך האינקא" (The Inka Trail). זוהי דרך מרוצפת שפרצו האינקאים לפני מאות שנים ונשמרה בצורה מופלאה: ריצוף יפה, דרך רחבה ומפותחת, דרך המלך. לפי עדויות רבות, זו הדרך היפה ביותר שנשמרה מבין כל שאר דרכי האינקא בבוליביה ובפרו שמשמשות כטרקים פופולריים כיום. כאמור, בסביבות 14:00 הגענו לכפר קאקאפי הקטנטן שם שתינו "דובלה קולה" (קולה בוליביאנית, אבל זה מה היה) ואכלנו ארוחת צהריים, על הדשא אל מול העמק האדיר שבו הלכנו את שארית היום. יכולנו לראות באופק את הנקודה בה עמדנו לסיים את הטרק באותו ערב. החל לטפטף מעט גשם. אנו שלחנו מבט חצי מבקש וחצי מאיים לשמיים וכנראה זה עזר, כיוון שהטפטוף חדל תוך כחצי שעה ומזג האוויר הטוב נמשך. אחרי הארוחה ירדנו בירידה מאד תלולה לנהר האדיר ואז, כדי לאזן, טיפסנו שוב בערך לאותו גובה בו אכלנו צהריים, רק מהעבר השני של הקניון העמוק שחתר הנהר. אח"כ המשכנו עוד כשעה בירידה סבירה יותר לנחל אחר שם היתה זרימה אף יותר חזקה. דיוויד אמר לנו שכדאי לנו להכנס שם למיים כיוון שיש שם בריכות ג'אקווי: אזורים בהם ניתן לשבת והמערבולות החזרות מעסות את

הגב. אבל השעה היתה 17:00 ואנו רצינו להגיע לנקודת הסיום - הכפר צ'וחיה - בטרם חשיכה. כל האחרים עשו את אותו מסלול ביותר סטלבט, אבל אנו לא יכולנו לאפשר לעצמנו להשתהות יתר על המידה, כי מיהרנו לחזור ללה-פאס. כך עשינו את כל הדרך ביומיים ולא ביומיים וחצי או שלוש כמקובל. בסה"כ הלכנו הליכה בקצב מתון, רק בלי עצירות אינסופיות לרחצה או להכנת קפה. בקיצור, הסתכלנו בערגה במים הקרים במשך כרבע שעה ובנוף הג'ונגלי שמסביב והמשכנו הלאה לעבר הכפר הגדול. הגענו למרגלותיו הרבה יותר מוקדם מהצפוי כך שקצת הצטערנו שלא בילינו יותר זמן בנהר.

הכפר בנוי על מצוק מאד תלול והיינו צריכים לטפס אליו איכשהו. היתה דרך נחש מתפתלת וארוכה שהובילה אליו והיתה גם דרך שטפסה ישירות למעלה על הצוק התלול. לפני שאמרתי ג'ק רובינסון אורי כבר נכנס לדרך התלולה והחשודה ואנו נאלצנו להכנס אחריו. היתה זו רבע שעה של גועל נפש: טיפוס במתלול אדיר ששפך את הלב והריאות בתוך צמחיית עצים ושיחים צפופה מאד שנתקעה לנו בפרצוף, במוצ'ילה ובמה לא. מה שהתחיל כשביל צר נעלם מהר מאד ורוב הדרך היתה לא דרך. בסוף הגחנו החוצה, מיוזעים, מטופנים ומתנשפים ליד שרותי הכפר המצחינים. כניסה בדלת האחורית. הכפר שנראה מרחוק פסטורלי ונעים התגלה כמזבלה מסריחה אפופת אדי סירחון, זבל וצואה. כמו כן, כדי להגיע למרכז הכפר היה עלינו לטפס עוד הרבה מאד מדרגות בתוך הכפר כך שהדבר הראשון שעשינו בהגיענו למרכז הכפר היה לרדת על ליטר וחצי קולה. לאחר שהתאוששנו אל מול משחק הכדורגל שהתנהל אותה שעה במגרש הכדורגל המשמש ככר המרכזית בכפר, פנינו לסידורינו: מציאת מקום לינה בבית הספר המקומי (אין שם מלונות), ארוחת ערב וקניית כרטיסים לאוטובוס הבוקר ללה פאס. את המוכרת הוצאנו מביתה והיא נכנסה למשרד הכרטיסים דרך החלון ("המפתח לא אצלי"), אבל כרטיסים קבלנו בסופו של דבר. המוצ'ילות נשארו באותו זמן בחדרו של מנהל בית הספר החביב. כשחזרנו, חדרו היה נעול וחשבנו לעצמנו שלא יתכן שמנהל ב"ס יברח עם המוצ'ילות, אבל הוא חזר כעבור רבע שעה, סידר לנו כיתה סמוכה, נקייה למשעי עם רצפת עץ עליה ישנו, הראה לנו את חדר השרותים הפרטי שלו שהיה נקי אף הוא וביקש שנתרום לביה"ס כאוות נפשנו. נחמד מאד. באותו זמן היכו עשרות תלמידים בתופים במרץ רב בקומה הראשונה. רעש נורא. הם חזרו על אותו מקצב מאות פעמים במשך שעתיים. הוא הסביר לנו שזוהי חזרה לקראת חג שנערך ב...אוגוסט! בכלל זה כפר משונה: כרזות קומוניסטיות על הקירות, תור ללחם, תור לחלב, רמקול מרכזי המשמיע מוסיקה ומדי פעם היא מופסקת והמזכיר מודיע הודעה כמו "מחר ב-7 נתכנס באולם התרבות לצורך צפייה בסרט...". ליד הכפר יש מכרות בדיל שם עובדים רוב תושביו וכל שעתיים פחות או יותר יש צפירה המציינת החלפת משמרות או משהו בסגנון.

למחרת קמנו מוקדם לגלות שיש זריחה יפהפיה מעל הר המכרות. השארנו כמה סוכריות על השולחנות לילדים ויצאנו לעבר האוטובוס. נסיעת האוטובוס היתה מלהיבה אף יותר מהטרק. האוטובוס נסע בדרך צרה מאד על פי תהום כה תלולה עד שהיו מקומות שפשוט הסתכלתי מטה לעומק 200 מ'. מפחיד ומדהים. היו כמה קטעים שבהם הרגשתי שאני רואה תפאורה של סרט בדיוני: הרים כל כך גבוהים עטויים בעננים מסתוריים, והתהום כה עמוקה, והנהר כה עצום שממש לא יתכן שזה אמיתי. הנסיעה הסתיימה בנוף הפנטסטי והמוכר של לה-פאס. ממש לא ברור לי מה מדהים יותר בבוליביה - הנוף הטבעי, המיוחד, ומעורר ההשתאות שלה או הנוף האנושי, המיוחד ומעורר ההשתאות שלה. בטרק זה סיימנו ארבעים ימים מיוחדים בארץ שכלל לא ייחסנו לה מקום מרכזי בטיוולנו. מלכתחילה חשבנו שהיא תשמש כארץ מעבר לארץ בה"א הידיעה, הארץ הכי אטרקטיבית בדרום אמריקה - פרו. אך בשל המצב המסוכן בפרו ובשל ההפתעות שגילינו בבוליביה, התהפכו היצירות ובוליביה היא הארץ בה בילינו הכי הרבה זמן יחסית לגודלה ואילו הביקור בפרו הצטמצם ל-12 יום בלבד. את החודשים הרבים הנחוצים לביקור בפרו המשלבת היסטוריה, ארכיאולוגיה, ג'ונגל, אזור הרים וקרחונים הנחשב ליפה ביותר בכל היבשת (אך כיום משמש כמעוז הגרילה) והמון מסתורין - נאלץ לדחות לימים טובים יותר.

חזרנו ללה-פאס, לחדר במלון, פגשנו את חיים שמסר לנו עדכון מלא על כל ההתפתחויות בארץ ובעולם ביומיים האחרונים ואח"כ הלכנו לאכול ארוחת צהריים טובה במסעדת הזאב (היה באותו יום כוסא מחשי טעים) שם פגשנו את כל יתר הכנופיה. אחה"צ הלכנו חיים, דיוויד ואני לבית הסוהר של לה פאס. כן - בית הסוהר! אינני יודע איך התחיל הסיפור אבל יש בבית הסוהר הזה, המצוי באחת מהכפרות המטופחות בעיר, שני אסירים צרפתיים בשם אנדריי ופייר הזוכים לביקורם של מוצ'ילרים ישראלים מזה שנתיים וחצי מאז היכנסם לכלא. בספר המטיילים שנמצא במסעדת זאב מוסבר ששני הצרפתים שמחים לקבל ביקורים מצד ישראלים והם עושים לכל מי שמבקר אותם סיור מודרך בכלא הפתוח והמיוחד, שאמור להזכיר במקצת את הכלא הטורקי ב"אקספרס של הצות". סיפורם של שני הצרפתים, אנדריי בן ה-35 ופייר בן ה-27 הוא שהם נשכרו ע"י אם צרפתייה לחטוף את בנה הקטן שנשאר אצל אביו הבוליביאני בבוליביה. מבצע החטיפה של צמד החברים (אנדריי היה בלש פרטי) נכשל ומאז שהם נתפסו ברחובות לה פאס עם הילד הם יושבים בכלא ועדיין מחכים למשפט. הם מאמינים שתוך פחות משנה הם כבר יהיו בצרפת אבל בכל מקרה העונש המקסימלי שמגיע להם ע"פ החוק המקומי הוא 5 שנים והם ריצו כבר חצי מתקופה זו.

בדרך לבית הסוהר קנינו להם כמה פירות בשוק והגענו עד מהרה לפתח המבנה. שם הפקדנו דרכונים (באנו מראש ללא שום פרוטה מיותרת), קיבלנו תגיות מבקר עליהן שמרנו מכל משמר, עברנו בדיקה גופנית ונכנסנו. מיד התנפל עלינו אסיר מפוקפק שניחש כמוכן שבאנו לברר את זוג הצרפתים והוביל אותנו לבחור בלונדיני חובש כובע בוקרים שעמד בלב החצר ההומה והצפופה. זה היה פייר, הצעיר מבין השניים. לאחר שעשינו היכרות ונתתי קלמנטינה לאסיר האחר שדרש שכר טרחה, צעדנו בערבות פייר לחדרו. החדר, אליו טפסנו בסולם, היה כוך קטן ובו שתי מיטות צבאיות, שולחן, טלוויזיה, המון פוסטרים על הקירות, והתקרה הנמוכה היתה מכוסה בחריצות בקופסאות מרלבורו רבות שאת תוכנן עישנו השניים במשך כל זמן שהותם במקום. בחדר היה אנדרויי שזכה לביקור של חברה שלו והוא התנצל בפנינו על כך שאין לו זמן בשבילנו והלך יחד עם חברתו למקום אחר. נשארנו עם פייר. את השיחה ניהלתי אני בתערובת של צרפתית וספרדית. לאחר שמענו ממנו שוב את סיפורו, הוא סיפר לנו על מבנה הכלא שבו הכל נקנה בכסף. חדרים נקנים בכסף (והחדר שלהם נמצא ב"שכונה" מצוינת), ימי חופשה נקנים בכסף, זכות לביקורים ולביקורי-לילה נקנית בכסף ואפילו שחרור. הם מקבלים משגירות צרפת \$100 לחודש, כל אחד, כך שמצבם לא רע. הוא קורא, לומד ספרדית, רואה טלוויזיה ועושה ספורט, כך שהזמן עובר לו די מהר. הבחור נראה ממש טוב ולבוש היטב ומראהו רחוק מאד ממה שחשבנו שנראה. אין אלימות ויחסיו עם הסוהרים ועם האסירים טובים מאד. בקיצור - המקום אינו מפלצתי אך עדיין נורא וניראה היה על הילד הטוב שהוא נקלע למקום לא לו. הוא זכה לביקור אחד של משפחתו אך האם ששכרה אותו ניתקה איתו ועם חברו כל קשר, דבר מרגיז לכשעצמו. אך הוא דיבר כל הזמן בטון שקט ורגוע ונראה, לפחות כלפי חוץ, שהוא משלים עם הכל ולא כועס על אף אחד. יש לשער שמבפנים הדברים נראים קצת אחרת, אבל הדרך בה הוא התנהג לא יכלה שלא לקנות את אהדתי אליו.

אח"כ יצאנו לשוטט ברחבי הכלא: יש שם חצרות, מגרשי משחקים, חנויות עלובות, כמה מסעדות ואפילו שוק הצ'ולות חדר פנימה. עיר בתוך עיר. היתה זו שעת הביקורים והיו המון אזרחים בפנים. ביקרנו ב"חדר התרבות" (שם מוקרנים בעיקר סרטי מין ופעולה), בסקטורים הטובים של הכלא ובגרועים שבהם (תאים עלובים, מטונפים וקטנטנים), במסעדה, שם עשירי האסירים אוכלים ובחדר האוכל לפשוטי העם. הצ'ולות שמוכרות בפנים הן לרוב קרובות של אסיר כלשהו ולא חסרות כאלו שם. למרות הפתיחות של הכלא, ההרגשה מאד קשה, ביחוד לנוכח האסירים שחלקם נלקח משפל המדרגה האנושית, עלובי חיים. פייר סיפר לנו שהוא זכה כבר לביקורם של 400 ישראלים עד היום והוא מתכוון לבלות את חופשת השחרור שלו בארץ, כיוון שיש לו כבר הרבה חברים שם. הוא ליווה אותנו לשער והמתין איתנו במשך הדקות הארוכות (מאד) עד שבדקו את התגיות שלנו ואת הדרכון והתירו לנו לצאת. בזמן זה פנה אלינו אסיר דוחה ודרש מאתנו כסף, אחרת הוא ישחט את חברנו פייר. לצורך המחשת דבריו הוא העביר את אצבעו על צווארו ואף פנה בקריאה למישהו "תעביר לי את הסכין". מכיון שהיה לנו ברור שאין אנו החברה הראשונים אליהם הוא בא בדרישה זו ושאל אחד מהמבקרים הקודמים לא נתן גרוש ואילו פייר היה עדיין חי ואף נראה די רגוע, פשוט התעלמנו ממנו. בסוף, ברגע שקראו בשמותינו, נפרדנו ממנו בחום ובאיחולי הצלחה. לאחר שנסגר מאחורינו השער הסתובבנו אחורה כדי לחפש אותו בתוך ההמון והוא סימן לנו בתנועת הרמת אגודל (תנועה שמקובלת כל כך, ביחוד בברזיל) ש"אל דאגה, יהיה בסדר". אין ספק שזו היתה חוויה מיוחדת ומעניינת שהסתיימה בסוף הטוב של היציאה החוצה לככר שטופת השמש.

היה זה יום ה'. למחרת התרוקנה בוליביה מעשרות ישראלים בבת אחת. חלק גדול מהם, קרוב לעשרים, טס באותו ערב שבת, במסגרת העסקה המפורסמת של אקוטורנינה ללימה ואח"כ לאקוודור. חלק גדול אחר עבר לפרו (ואנו השתייכנו לחלק זה). אני חושב שכבר ספרתי על העסקה הזו, של חברת התעופה של אקוודור, המיוחדת לישראלים, שמובילה אותך מלה פאס, דרך לימה ואח"כ גוויאקיל או קיטו שבאקוודור עד למיאמי או ניו יורק במחיר פנטסטי. גם אנו עשינו עסקה זו, אך על כך בסיפור הבא. בכל אופן, מכיוון שכך, בחרו רבים לחגוג בגדול את הפרידה מבוליביה ע"י סעודה חגיגת במסעדת הגג של מלון פלאזה. גם דיוויד, שחזר לארץ באמצעות עסקה זו, בחר לחגוג כך את שיבתו הביתה. הבחור איבד לגמרי את עשתונותו ולמעט מסע קניות מדהים ברחבי לה פאס ונסיונות נואשים להיפטר מכל גרם ציוד מיותר בכבודה שלו הוא כל הזמן צרח, קפץ, חיבק ונישק אנשים ועשה המון שטויות. בחור זה לקה במחלת הגעגועים הקשה ביותר שראיתי מעודי. בערב לבשנו בגדי חג ולקחנו מונית, כמו שצריך, למלון המפואר. שם נכנסנו ללובי הנוצץ והנחנו לעובדים המתחנחנים ועמוסי גינוני הטקס להראות לנו את הדרך למעלה. שם חיכה לנו השולחן הארוך ממנו נשקף נוף מדהים על אורות לה פאס ברכס שממול. המראה מרהיב. השולחן ליד שהיה ארוך עוד יותר וכבר היו עליו כמה בקבוקי יין, חיכה לתריסר ישראלים אחרים שטסו למחרת לאקוודור. היה ערב ישראלי לחלוטין.

בתחילה נסתמנו מכמויות הלחם הטעים בחמאה ובשום שהעמיסו על שולחנו (לפי דרישתנו). מרק האספרגוס הטעים שבא לאחר מכן הותיר אותי כבר די מלא. היתה זו שטות נוראה. את קערת הסלטים האדירה שמילאתי בעצמי ("מותר למלא רק פעם אחת") והסטיק הפצפון של 180 גרם בלווית תפ"א - לא סיימתי. היה טעים לאללה והסטיק היה באיכות ארגנטינאית, אך רוב הסלט הלך לרונון וחצי מהסטיק לגילי. היה חבל מאד על האוכל המעולה, אך הייתי מפוץ, מה

לעשות. הארוחה שעלתה לנו כמו שלושה לילות במלון (שלנו, לא הפלאזה) הסתכמה בפחות מ-\$10, סכום מגוחך לכל הדעות בקנה מידה ישראלי. רק חבל שפה אופן החשיבה אחר לחלוטין וקשה להסתכל על כך כעשרים ש"ח בלבד אלא כעל יום מחיה מלא. מפוצצים, נפרדנו מיושבי השולחן הסמוך וירדנו מטה, הפעם - במעלית השקופה. נכנסנו באדישות מופגנת למונית שחכתה מול הפתח ושהיתה מפוארת מאד ולאחר ששמענו שהמחיר הוא פי 5 מהרגיל, אמרנו שלום ויצאנו בבושת פנים כדי לתפוס מונית פשוטה ורגילה, נטולת רדיו וריפוד. למחרת בבוקר נפרדנו מדיוויד ומאילן שעלו על הטיסה באותו לילה ונסענו לפרו לתקופה של שבועיים. אין לי אלא להתחיל מיד בסיפורה של פרו, סיפור מסע מספר XI.